

OHJEITA VALTIONAVUSTUKSEN HAKEMISEEN, KÄYTTÄMISEEN JA SEURANTAAN

Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutus 2017

Tässä annetaan ohjeita liittyen opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksen valtionavustusten hakemiseen, käyttämiseen ja seurantaan sekä esitellään vuoden 2017 haun kohteena olevia teemoja tarkemmin.

SUUNNITTELU

Koulutushanke voi olla alueellinen tai valtakunnallisia verkostoja hyödyntävä. Vain yhden kunnan alueella toteutettu, pelkästään yhden opetuksen/koulutuksen järjestäjän tai oppilaitoksen ylläpitäjän omalle henkilöstölle tarkoitettu hanke ei ole mahdollinen. Aiempien hankkeiden tuloksia ja arvioinnista saatua tietoa tulee hyödyntää suunnittelussa. Hakemuksesta tulee ilmetä, miksi hanke tarvitaan ja miten tarve on kartoitettu. Tärkeää on kuvata hankeprosessi selkeästi sekä esittää hankkeen laadulliset ja määrälliset tavoitteet sekä kuvata koulutushankkeen tuotokset.

Kontaktiopetuksena tapahtuvien toteutusten lisäksi hakijoiden toivotaan esittävän laajoja yhteishankkeita, joiden toteuttamisessa tulisi hyödyntää aikaisempia verkostoja ja koulutustoimialan toimijoiden sekä työ- ja elinkeinoelämän keskeistä yhteistyötä. On tärkeää varmistaa sellainen yhteistyön ja hankehallinnan muoto, jolla taataan tehokas toimeenpano.

Hakijoita kannustetaan suunnittelemaan myös kokonaan verkossa toteutettavia koulutuksia, jotka mahdollistavat ajasta ja paikasta riippumattoman koulutukseen osallistumisen. Englanninkielisten osioiden sisällyttäminen toteutukseen on mahdollista.

Vaikuttavuuden varmistamiseksi hakijoita kannustetaan laatimaan hankkeita, joissa ylitetään koulumuotojen rajat, jotka ovat poikkihallinnollisia ja joissa otetaan mukaan eri sidosryhmien edustajia.

Koulutusosioiden laajuudet määritellään joko opintopisteinä tai koulutuspäivinä sekä opiskelijamäärinä. Hakemukseen koulutuksen laajuus kirjautuu koulutettavapäivinä; lomakkeella oleva laskentakaava ohjaa laajuuksien laskennassa. Koulutettavapäivä on laskennallinen suure, jonka avulla koulutuspäivistä ja opintopisteistä koostuvia laajuuksia voidaan verrata toisiinsa.

Koulutettavapäivä on kuusi tuntia opiskelijatyötä/opiskelija/päivä. Opiskelutunnin pituus on 45 minuuttia. Laajuuksia määriteltäessä huomioidaan esimerkiksi lähiopetukseen, välitöihin ja verkkotyöskentelyyn käytettävä aika. Opintopiste on 4,5 koulutettavapäivää tai 27 tuntia opiskelua.

Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksen valtionavustuksella on tarkoitus rahoittaa erityisesti pitkäkestoista, yksittäisten henkilöiden ja työyhteisöjen osaamista lisäävää täydennyskoulutusta. Pitkäkestoisuudella tarkoitetaan opintopisteytettyjä, pidemmän aikavälin (esim. 1,5 vuotta) kattavia koulutuskokonaisuuksia, joissa osaaminen syvenee. Irralliset, tietoiskutyypiset koulutuspäivät eivät vastaa tätä tavoitetta.

Opetushallitus

Hakaniemenranta 6, PL 380, 00531 Helsinki, puhelin 029 533 1000, faksi 029 533 1035, etunimi.sukunimi@oph.fi, www.oph.fi

Utbildningsstyrelsen

Hagnäskajen 6, PB 380, 00531 Helsingfors, telefon 029 533 1000, fax 029 533 1035, förnamn.efternamn@oph.fi, www.oph.fi

Korkealaatuisten hankkeiden varmistamiseksi hakijoiden tulee hakulomakkeella osoittaa osaamisensa ja kokemuksensa opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksen alueella. Jo hakuvaiheessa tulee osoittaa koulutushankkeen kouluttajat, heidän osaamisensa, osaamisalueensa ja kokemuksensa opetustoimen henkilöstökoulutuksesta.

Hankkeen menot ja rahoitus eritellään hakulomakkeeseen liitettävään talousarviopohjaan (Excel), joka noudetaan hakulomakkeella annetun linkin kautta. Pohja on noudettavissa myös viraston verkkosivuilta www.oph.fi → Rahoitus → Valtionavustukset → Opetustoimen henkilöstökoulutus.

Lisää ohjeistusta on Opetushallituksen yleisohjeessa valtionavustusten hakijoille ja käyttäjille, joka löytyy internetistä viraston verkkosivuilta www.oph.fi → Rahoitus → Valtionavustukset.

TEEMAT

Hakemusta laadittaessa valitaan ensin tema-alue, jolle hankesuunnitelmaa esitetään. Valita voi vain yhden teeman, mutta on hyvä huomata, ettei se sulje pois mahdollisuutta sisällyttää suunnitelmaan teemoja myös muilta alueilta, mikäli se on perusteltua. Seuraavaksi hakija esittää, mille kohderyhmille koulutus suunnataan. Kohderyhmiä valittaessa tulee käyttää harkintaa.

Vuoden 2017 haun teemat ovat seuraavat

- johtaminen ja kehittäminen
- pedagoginen osaaminen, aineenhallinta ja ammatillinen osaaminen
- hyvinvointi- ja turvallisuusosaaminen
- kulttuurinen moninaisuus
- osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys
- digitalisaatio sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen.

JOHTAMINEN JA KEHITTÄMINEN

Johtaminen ja kehittäminen ovat keskeisiä opetustoimen prosesseja ja kuuluvat kiinteästi yhteen. Järjestettävät koulutukset johtamis- ja kehittämisosaamisen varmistamiseksi ja lisäämiseksi voivat kuitenkin painottua joko molempiin tai vain toiseen.

Johtamiskoulutusten tulee vahvistaa opetuksen ja koulutuksen järjestäjien, sivistys- ja toimialajohtajien, koulujen ja oppilaitosten rehtorien sekä varhaiskasvatuksen johtotehtävissä toimivien henkilöiden johtamisosaamista uran eri vaiheissa. Koulutus voi olla myös johtajuuteen valmentavaa ja yksilöiden lisäksi sitä voidaan suunnata esimerkiksi erilaisille johtajuus- ja kehittämistiimeille. Koulutusten tulee edistää tietoperusteisuutta paikallisessa suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä tukea paikallisten ja alueellisten kehittämissuunnitelmien ja vapaan sivistystyön järjestäjien strategisten suunnitelmien toimeenpanoa.

Kehittämisosaamisen lisäämisellä tähdätään organisaation ja sen eri osa-alueiden kehittymiseen, joten kehittämistoiminnan tulee olla luonteva osa organisaation toimintakulttuuria. Kehittäminen on kokonaisuus, joka liittyy kaikkeen toimintaan ja ottaa huomioon sekä valtakunnalliset että paikalliset kehittämistarpeet. Verkostoissa toimiminen sekä yhteistyö erilaisten kumppaneiden kanssa on osa kehittämistyötä.

Opetussuunnitelmien sekä tutkinnon ja koulutusten perusteiden toimeenpanossa tarvittava kehittäminen, pedagoginen johtaminen, oppimisympäristöjen muutokset sekä digitalisaatio ovat keskeisiä. Johtamisen sekä kehittämistoimenpiteiden tulee tukea varhaiskasvatusta toteuttavien tahojen, koulujen sekä

oppilaitosten toimintakulttuurin muutosta oppiviksi yhteisöiksi. Ammatillisen koulutuksen reformin myötä vahvistuva osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys vaikuttavat koulutuksen järjestäjien toimintaprosesseihin ja pedagogisiin käytäntöihin sekä opetus- ja ohjaushenkilöstön tehtäväkuviin ja toimintamuotoihin.

Johtamisen ja kehittämisen koulutuksia tulee suunnata turvallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistamiseen. Kulttuurisen moninaisuuden lisääntyminen koulussa, oppilaitoksessa ja työelämässä sekä sen tuomat muutokset toimintakulttuurissa ja osaamisessa on otettava huomioon. Koulutuksia suunniteltaessa tulee huomioida koulutussektorilla suunnitteilla olevat muutokset, kuten esimerkiksi ammatillisen koulutuksen reformi, joilla on huomattavia vaikutuksia rahoitukseen, ohjaukseen, säätelyyn ja tutkintoihin, järjestäjärankenteisiin, koulutuksen toteuttamismuotoihin, toimintaprosesseihin sekä ohjaus- ja laatu järjestelmiin. Uudistusten myötä poistetaan nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen raja-aidat ja lisätään yksilöllistä oppimista sekä osaamisen hankkimista.

Johtamiskoulutusten sisällöt voivat muodostua kohderyhmästä riippuen esimerkiksi seuraavasti:

- johtajien ja rehtoreiden tehtäviin valmentava koulutus
- uusien johtajien ja rehtoreiden koulutus
- henkilöstöjohtaminen, rekrytointi ja perehdyttäminen sekä induktiovaiheen tuki
- strateginen johtaminen, rakennemuutokset ja talouden johtaminen
- muutosjohtajuus, esimerkiksi ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpano
- kehittämis- ja innovaatiotoiminnan johtaminen
- osaamisperusteisuutta ja asiakaslähtöisyyttä tukevan toiminnan johtaminen.

On toivottavaa, että koulutettavat laativat oman henkilökohtaisen kehityssuunnitelmansa osana koulutusta.

Kehittämisosaamisen lisäämiseen tähtäävät koulutukset voivat sisältää esimerkiksi seuraavia teemoja:

- pedagogiikan kehittäminen
- yhteisöllisen ja osallistavan toimintakulttuurin kehittäminen
- oppimisympäristöjen kehittäminen
- kehittämis- ja kokeilukulttuurin edistäminen
- paikallisen strategian mukainen kehittämistyö
- erilaisten verkostojen sekä yhteistyökumppanien kanssa toimiminen
- tutkimus- ja kehittämishankkeiden osaaminen, projektinhallinta
- tutkimus- ja kehittämistyön ohjausosaaminen (esimerkiksi opinnäytetyöt ammatillisessa koulutuksessa).

PEDAGOGINEN OSAAMINEN, AINEENHALLINTA JA AMMATILLINEN OSAAMINEN

Koulutusten tulee vahvistaa opettajien kykyä kehittää omaa pedagogista osaamistaan suunnitelmallisesti ja jakaa asiantuntemustaan työyhteisön käytäntöjä kehittäen. Ammatillisen osaamisen kehittämisessä keskeisiä teemoja ovat pedagogiikan uudistaminen ja kokeilut, opetusmenetelmien ja -järjestelyjen kehittäminen sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen pedagogiikassa.

Tärkeää on myös kehittää arviointiajattelua ohjaavan, jatkuvan ja kehittävän arvioinnin suuntaisesti. Lisäksi koulutusten tulee kehittää opetus- ja ohjaushenkilöstön valmiuksia tukea oppimista arvioinnin avulla. Keskeistä on arviointimenetelmien monipuolinen käyttö, oppilaan ja opiskelijan osallisuus arvioinnissa sekä arvioinnin luotettavuus ja oikeudenmukaisuus.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Koulutuksen tulee erityisesti vahvistaa ja tukea varhaiskasvatussuunnitelmien käyttöönottoa ja soveltamista paikallisesti. Koulutus antaa tietoa varhaiskasvatusta ja esiopetusta ohjaavista normeista sekä niiden merkityksestä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Pedagoginen osaaminen

- leikki kulttuurisena ja pedagogisena työtapana
- oppimisen alueiden rakentuminen varhaiskasvatuksessa
- teknologian hyödyntäminen oppimisympäristöissä ja oppimisessa
- monilukutaito varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa, mediakasvatustaidot
- lukemisen ja kirjoittamisen valmiuksien ja taitojen edistäminen leikkilysin menetelmin
- taito- ja taideaineiden pedagogiikka
- monipuolisten oppimiskokonaisuuksien rakentuminen esiopetuksessa; eheyttäminen
- monikielisuuden tukeminen varhaislapsuudessa (ml. suomi tai ruotsi toisena kielenä ja lapsen oman äidinkielen tukeminen).

Ammatillisen osaamisen kehittyminen

- varhaiskasvatussuunnitelmaosaaminen ml. lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen ja arviointi
- esiopetuksen opetussuunnitelmaosaaminen
- varhaiskasvatuksen pedagogiikan tavoitteellinen suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi
- pedagoginen asiantuntijuus ja johtajuus moniammatillisissa tiimissä
- pedagoginen dokumentointi
- monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen pedagogisen jatkumon kehittäminen
- kielenkehityksen tukeminen sekä kielitietoinen kasvatus ja opetus.

Perusopetus ja lukiokoulutus

Opetushenkilöstön pedagogista osaamista ja aineenhallintaa tukevan koulutuksen tavoitteena on lisätä ja monipuolistaa pedagogista osaamista, aineenhallintaa ja arviointia. Koulutuksen tulee tukea opetussuunnitelmien perusteiden käyttöönottoa ja keskeisiä painotuksia sekä oppiaineissa tapahtuneita muutoksia. Uudet perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmat korostavat laaja-alaista osaamista ja sitä tukevaa toimintakulttuuria, jotka kannustavat oppiaineiden väliseen yhteistyöhön ja opetuksen eheyttämiseen.

Perusopetuksen opettajille suunnattavassa koulutuksessa voi käsitellä laaja-alaista osaamista eri oppiaineissa, monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista, monipuolisia oppimisympäristöjä ja toimintakulttuurin kehittämistä. Koulutuksen sisältönä tai yhtenä osa-alueena voivat olla esimerkiksi monilukutaito, kulttuurinen osaaminen, kotoutumisen edistäminen, oppimisvaikeuksien tunnistaminen, vuoro-vaikutus, tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen sekä toiminnalliset menetelmät. Oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksen opettajille suunnattu koulutus voi käsitellä esimerkiksi uusiin opetussuunnitelmiin liittyviä aiheita, erityisesti opetuksen alkuvaiheen toteuttamisessa.

Lukio-opettajille suunnatun koulutuksen tavoitteena voi olla opiskeluympäristöjen monipuolistaminen, osallistavan ja yhteisöllisen toimintakulttuurin edistäminen sekä aihekokonaisuuksien toteuttaminen. Koulutuksen aiheita voivat olla esimerkiksi opetushenkilöstön aineenhallintaan liittyvät teemat, digitaaliset sekä tutkimukselliseen opiskeluun perustuvat opiskelumenetelmät, sähköiset kokeet, yhteistyö yli oppiainerajojen ja koulun ulkopuolisten tahojen kanssa sekä työelämäyhteistyö.

Esimerkkejä koulutusteemoista

- monilukutaito, kielitietoisuus ja kielikasvatus sekä tiedonalojen kielen opettaminen
- arviointiosaaminen
- kestävän kehityksen tavoitteet ja niiden toteuttaminen koulussa ja oppilaitoksissa sekä niihin liittyvät pedagogiset taidot (Agenda2030 koulun arjessa)
- draama- ja sanataidemenetelmät
- yhteistyö eri oppiaineiden ja suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän välillä
- suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän arviointi
- kielenoppiminen vuosiluokilla 1–2
- toisen kotimaisen kielen, kotitalouden ja yhteiskuntaopin opetus alaluokilla
- kielten taitotasot ja Kielisalkun käyttö
- ohjelmointi
- talous-, työelämä- ja yrittäjyysosaaminen
- taiteidenvälisyys
- teemakurssit, taiteiden väliset kurssit ja lukiodiplomit lukiassa
- luku- ja kirjoitustaidon opetus oppivelvollisuusiän ylittäneiden opetuksessa
- arviointi liikunnassa
- yhteiskuntatietous ja kulttuurin tuntemus oppivelvollisuusiän ylittäneiden opetuksessa.

Taiteen perusopetus

Taiteen perusopetuksen henkilöstön koulutuksen tulee tukea opettajien pedagogista ja opetussuunnitelmaosaamista, esimerkiksi arviointiin ja palautteen antamiseen liittyvää osaamista sekä monipuolisia opetusmenetelmiä. Koulutus voi tukea oppilaitoksen toimintakulttuurin kehittämistä ja oppivan yhteisön rakentamista. Koulutuksen aiheena voi olla esimerkiksi opetusteknologian hyödyntäminen opetuksessa.

Ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö

Ammatillisen koulutuksen reformin myötä henkilöstön pedagogisen ja ammatillisen osaamisen kehittämisen merkitys vahvistuu. Opetus- ja ohjaushenkilöstön tehtäväkuva on murroksessa ja painottuu entistä enemmän ohjaukseen ja työpaikkojen kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Henkilöstön osaamisen kehittämisen osalta esiin nostetaan erityisesti seuraavia osa-alueita:

- osaamisperusteisuutta ja asiakaslähtöisyyttä edistävä pedagoginen osaaminen
- ohjauksen toteuttaminen henkilökohtaistamisprosessissa, eri kohderyhmät huomioiden
- opettajien työelämäosaaminen ja työelämäyhteydet
- työpaikalla tapahtuvan oppimisen ohjaus
- oman ammatillisen osaamisen kehittyminen.

Vapaa sivistystyö vahvistaa toiminnallaan yhteiskunnan eheyttä, aktiivista kansalaisuutta sekä elinikäistä oppimista sekä vastaa muutoin koulutustarjonnan ulkopuolelle jäävien ryhmien sivistyksellisiin tarpeisiin (elinikäinen oppiminen ja yhteiskunnan eheys, tasa-arvo ja aktiivinen kansalaisuus).

Vapaan sivistystyön alueella erityisen merkittäviä asioita ovat

- vapaan sivistystyön koulutuksen pedagogiikka

- aikuispedagogiikka, aikuinen oppijana, aliedustetut ryhmät opiskelijoina (maahanmuuttajat, työttömät, alhaisen pohjakoulutuksen omaavat, oppimisvaikeuksia kokevat, koulutustakuun asiakkaat, senioriväestö ja eläkkeellä olevat) sekä erityispedagoginen osaaminen
- aikuisen oppijan yksilöllisen oppimisprosessin tukeminen, koulutuksessa aliedustettuna olevien ryhmien hakevan ja tukevan toiminnan palvelut sekä ohjaus
- yhteisöpedagogiikka sekä opetusvälineenä että erilaisten yhteisöjen (mm. työyhteisöjen ja järjestöjen) toiminnan edistämisen yhteydessä
- oppilaita ja opiskelijoita osallistava ja aktivoiva toimintakulttuuri, opiskelijoiden aktivointi ja kansalaiskasvatus sekä aktiivisen kansalaisuuden edistäminen ja niihin liittyvä pedagoginen osaaminen.

HYVINVOINTI- JA TURVALLISUUSOSAAMINEN

Hyvinvointi ja turvallisuus ovat osaamisen ja oppimisen perusta. Niitä voidaan tarkastella yksilön, yhteisön ja ympäristön näkökulmista. Lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden tunne- ja sosiaaliset taidot sekä toimivat vertaissuhteet lisäävät hyvinvointia ja osallisuuden kokemuksia sekä ehkäisevät myöhempiä ongelmia. Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksen tehtävänä on tarjota opettajille ja muulle henkilöstölle enemmän tietoa, menetelmiä ja valmiuksia toteuttaa yhteistyötä hyvinvoinnin kysymyksissä jaetun asiantuntijuuden, osallistavan toimijuuden ja monialaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Hyvinvointi- ja turvallisuusosaaminen varhaiskasvatuksessa, kouluissa, oppilaitoksissa ja työpaikoilla luo edellytyksiä kaikkien hyvinvoinnille ja oppimiselle sekä työrauhalle ja turvallisuudentunteelle.

Koulutukseen voi sisältyä osaamisen kehittämistä seuraavilla osa-alueilla:

Psyykinen, fyysinen ja sosiaalinen turvallisuus

- koulurauhan edistäminen
- ryhmänhallintataidot, ryhmädynamiikka ja työrauhan vahvistaminen
- kiusaamisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen, ml. sosiaalisessa mediassa tapahtuva kiusaaminen, kiusaamisen vastaiset toimintamallit
- kriisivalmius ja kriisitilanteessa toimiminen
- sosiaalisen median ja internetin turvallinen käyttö mediakasvatuksessa
- vihapuheen tunnistaminen ja sen käsittelemiseen liittyvät taidot, ekstremismi
- opettajien valmiudet keskustella kiistanalaisista ja vaikeista aiheista rakentavasti, demokratian pelisäännöillä ja ihmisoikeuksia kunnioittaen
- varhaiskasvatuksen turvallisuus, turvallisuussuunnitelmat
- kestävä kehitys, erityisesti yhteiskunnan sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys.

Yhteisöllinen oppilas- ja opiskeluhuolto

- toimintatapojen kehittäminen

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

- tasa-arvosuunnitelmien toteuttaminen, seuranta ja arviointi

Lapsen ja nuoren kasvun ja oppimisen tuki

- kasvun ja oppimisen tuki varhaiskasvatuksessa; lapsen kehitys ja oppiminen sekä niihin liittyvien prosessien ja riskien tunnistaminen ja varhainen tukeminen
- oppimisen ja koulunkäynnin tuki, oppilaiden ja opiskelijoiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaaminen
- oppimisen ja koulunkäynnin tuen lakisääteiset asiakirjat
- vaativaa erityistä tukea tarvitsevien kasvatuksen ja opetuksen opetusjärjestelyt ja tuki.

Ohjaus hyvinvointia ja turvallisuutta vahvistamassa

- ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen toimintatapojen kehittäminen
- ohjausosaamisen lisääminen

Oppilaita osallistava ja aktivoiva toimintakulttuuri

- lapsen ja nuoren kohtaaminen, tunne- ja vuorovaikutustaidot
- verkostoyhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa
- opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta; aamu- ja iltapäivätoiminnan laadun kehittäminen sekä koulun kerhotoiminnan kehittäminen
- lapsen ja nuoren osallisuuden ja voimavarojen vahvistaminen
- lasten ja nuoren tunne- ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen
- lastenoikeuksien toteutumisen ja vaikuttamisen lisääminen.

KULTTUURINEN MONINAISUUS

Varhaiskasvatustyösköiden, koulujen ja oppilaitosten sekä työpaikkojen toimintakulttuurissa kulttuurinen moninaisuus näyttäytyy yhteisön ja ryhmien monikielisytenä, erilaisista taustoista tulevien lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden kohtaamisena sekä tarpeena järjestää varhaiskasvatusta, opetusta ja koulutusta moninaiset kulttuuriperinteet, äidinkielet ja katsomukset huomioiden. Kaikki tämä edellyttää taitoa toimia joustavasti kulttuurien välisissä vuorovaikutustilanteissa sekä eri kulttuurien, uskontojen, katsomusten ja kansainvälisen tilanteen ymmärtämistä.

Koulutukseen voi sisältyä osaamisen kehittämistä seuraavilla osa-alueilla:

Interkulttuurinen osaaminen

- kulttuurinen lukutaito
- yhteiskunnallinen tietämys, erityisesti ajankohtaisen poliittisen tilanteen ymmärtäminen
- kulttuuriseen moninaisuuteen kasvamista tukevat pedagogiset taidot
- lainsäädännön tuntemus
- kotikansainvälisyys, globaalikasvatus, kansainvälisyysosaaminen.

Kielitietoinen toimintakulttuuri ja opetus

- kieli- ja kulttuuritietoisuus ja kielitietoisien pedagogiikan tuntemus
- kyky opettaa ja ohjata toiselta kielialueelta ja toisesta kulttuurista tulevia
- monilukutaito ja mediakasvatus
- kielitaito (suomi / ruotsi toisena kielenä), vieraskielisten lasten ja nuorten oppimisvaikeuksien tunnistaminen, oppimisen tuki ja integrointi
- oman äidinkielen tukeminen
- monikielisyys opetuksen resurssina.

Maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen

- maahanmuuttajien ohjauksen ja tuen kehittäminen
- vuorovaikutustaidot ja erityisesti taidot kohdata ja tehdä yhteistyötä katsomuksiltaan tai kulttuuritaustoiltaan erilaisten lasten, nuorten ja heidän huoltajiensa kanssa

- turvapaikanhakijoiden ja muiden maahanmuuttajaryhmien huomioiminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa sekä ammatillisessa ja aikuiskoulutuksessa
- valmistavat ja valmentavat koulutukset.

OSAAMISPERUSTEISUUS JA ASIAKASLÄHTÖISYYS

Osaamisperusteisuuden ja asiakaslähtöisyyden juurruttamiseksi osaksi ammatillisen opetushenkilöstön osaamista tulee erityisesti vahvistaa seuraavia aiheita:

- osaamisperusteiset ja asiakaslähtöiset oppimiskäsitteet ja -ympäristöt
- yhteisöllisyyden vahvistamista tukevat ratkaisut
- henkilökohtaistaminen, yksilölliset ja joustavat oppimis- ja tutkintopolut
- osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- osaamisen arviointi
- osaamisen hankkiminen ja osoittaminen työpaikoilla
- tutkinnon suorittamisen laadunvarmistus
- jatkuvan hakeutumisen edistäminen.

DIGITALISAATIO JA TIETO- JA VIESTINTÄTEKNOLOGINEN OSAAMINEN

Tieto- ja viestintäteknologian nopea kehitystahti luo uusia mahdollisuuksia opetukseen ja oppimiseen. Tämä edellyttää kykyä ottaa käyttöön uudenlaisia oppimisympäristöjä sekä hyödyntää niitä tehokkaasti koulutuksessa ja opetuksessa vuorovaikutuksen ja verkostoitumisen avulla. Opetushenkilöstön pedagogisesta osaamisesta tieto- ja viestintäteknologian alalla on huolehdittava. Varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjien valmiuksia johtaa tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukaisen käytön edellyttämää muutosta on edistettävä.

Tätä avustusta ei voi hakea perusopetuksen tutoropettajien koulutukseen, johon on suunnattu rahoitusta Uusi peruskoulu -kärkihankkeesta.

Koulutuksiin voi sisältyä osaamisen kehittämistä seuraavilla osa-alueilla:

- TVT:n hyödyntäminen oppimista tukevan arviointikulttuurin monipuolistamisessa
- opetuksen eriyttäminen TVT:n avulla
- digitaaliset oppimisympäristöt ja oppimateriaalit
- tiimiopettaminen tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen
- yhteisöllisen oppimisen tukeminen TVT:n avulla
- verkkopedagogiikka ja tietoverkoissa työskentely, etäyhteyksiä hyödyntävä opetus
- media- ja monilukutaito / monilukutaito ja TVT
- ohjelmointi opetuksessa (esi- ja perusopetus, lukiokoulutus)
- tiedonhankinta, tutkimuksellinen opiskelu sekä luova työskentely
- vastuullinen ja turvallinen toiminta
- sosiaalisen median hyödyntäminen opetuksessa
- tieto- ja viestintäteknologiaan liittyvät viestinnälliset taidot
- työelämässä tarvittavat digitaaliset taidot.

VALTIONAVUSTUKSEN KÄYTTÖ, RAHOITUSTA SAANEIDEN HANKKEIDEN AIKATAULUT SEKÄ SEURANTA

Avustukset myönnetään vuoden 2017 määrärahasta. Opetushallitus pyrkii tekemään päätökset avustusten myöntämisestä maaliskuun 2017 loppuun mennessä.

2017	2017	2018	2018	2019
Haku päättyy 31.1.2017 klo 16.15 Päätökset pyritään tekemään maaliskuun loppuun mennessä.	Ensimmäinen erä (60 %) maksetaan kuukauden kuluessa päätöksen toimitamisesta. (Avustukset ≤ 60 000 euroa maksetaan kerralla)	Väliselvitys toimitetaan, kun ensimmäinen erä on lähes käytetty tai viimeistään 30.6.2018. Toinen erä maksetaan väliselvityksen perusteella.	Toinen erä maksetaan viimeistään 31.12.2018, jolloin myös avustuksen käyttöaika päättyy.	Loppuraportti toimitetaan viimeistään 30.6.2019 mennessä.

Valtionavustusten maksamisessa, maksamisen keskeyttämisessä, avustusten käytön tarkastuksissa, avustusten palauttamisessa ja takaisinperinnässä noudatetaan valtionavustuslakia (688/2001).

Avustusten käyttöaika alkaa valtionavustuspäätöksen päiväystä seuraavasta päivästä ja päättyy 31.12.2018.

60 000 euroa ylittävä avustus maksetaan kahdessa erässä. Ensimmäinen erä eli 60 % avustuksen suuruudesta maksetaan avustuksen saajan tilille kuukauden kuluessa siitä, kun päätös on saatettu avustuksen saajan tietoon.

Valtionavustus sisältää mahdollisen arvonlisäveron silloin kun se jää hakijan lopullisesti maksettavaksi. Hakemuksessa menot ilmoitetaan näin ollen joko arvonlisäverollisina tai ilman arvonlisäveroa. Yhteishankkeissa menot tulee ilmoittaa joko arvonlisäverollisina tai arvonlisäverottomina hakijan kirjanpidon mukaisesti.

Hankkeilla on kirjanpitovelvollisuus ja yksittäisiä hankkeita tulee seurata kirjanpidossa yhtenä kokonaisuutena, kuten Opetushallituksen yleisohjeessa valtionavustusten hakijoille ja käyttäjille kuvataan.

Hankkeiden määrällisistä ja laadullisista tuloksista tulee laatia selvitykset Opetushallituksen erikseen antaman ohjeen mukaisesti. Määrällisillä tuloksilla tarkoitetaan toteutuneita opiskelijamääriä ja koulutustapapäiviä. Laadullisilla tuloksilla tarkoitetaan hankkeiden vaikutusten ja tuotosten kuvaamista.

Väliselvitys laaditaan sähköisesti, kun ensimmäinen erä on lähes kokonaisuudessaan käytetty, tai viimeistään 30.6.2018. Toinen erä maksetaan väliselvityksen perusteella. Toisen erän maksamisen edellytyksenä on, että hanke on edennyt suunnitelman mukaisesti. Toinen erä maksetaan viimeistään 31.12.2018.

Loppuselvitys tulee laatia kuukauden kuluttua koulutushankkeen päättymisestä tai viimeistään 30.6.2019. Kirjanpidon pääkirja tulee liittää hankkeen loppuselvitykseen; yhteishankkeiden kohdalla myös hankeosapuolten hanketta koskeva pääkirjat.

Hankepäätöksessä ilmoitetut osallistuja- ja koulutettavapäivämäärät ovat velvoittavia. Mikäli hankkeen toteutus tulee oleellisesti poikkeamaan päätöksestä, tulee hankkeesta tehdä muutoshakemus. Muutosha-

kemusta edellytetään myös, mikäli hyväksytyjen menoerien välillä tapahtuu olennaisia muutoksia. Mikäli hanke ei ole toteutunut päätöksessä hyväksytyt hankesuunnitelman mukaisesti, organisaatio on velvollinen palauttamaan osan rahoituksesta.

Hankkeilta edellytetään, että ne ehdottavat julkaistavaksi koulutuksessa syntyneitä tuotoksia Opetushallituksen [Hyvien käytäntöjen](https://hyvatkaytannot.oph.fi/) julkaisualustalle (<https://hyvatkaytannot.oph.fi/>).